

Examenul de bacalaureat național 2017

Proba E. d)

Filosofie

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TEMA

(30 bodov)

Pre fiecare z nižšie uvedených situácií napíšte na pracovný list písmeno, ktoré prislúcha správnej odpovedi. Jediný variant odpovede je správny.

- Podľa filozofa Lucian Blaga človek je ochotný vzdať sa vlastnej bytosti v prospech:
 - dosiahnutia neúprosného osudu
 - naplnenia tvorivého osudu
 - odmietnutia osudu
 - naplnenia fatality
- Odpoveď na otázku „Čo je cnosť?“ je daná:
 - etikou
 - estetikou
 - etymológiou
 - epistemológiou
- Špecifickým/ou problémom/témou riešeným/ou v rámci aplikovanej etiky je ten/tá, ktorý/á sa vzťahuje na:
 - eutanáziu
 - zmysel života
 - pravdu a omyl
 - ľudskú podstatu
- J. St. Mill tvrdí, že obmedzenie slobody človeka je legitímne len vtedy, keď:
 - sa akceptuje autoritárny štát
 - štát je nad jednotlivcom
 - štát je abuzívny
 - sa predchádza ubližovaniu iným osobám
- Dôsledkom presadzovania absolútnej slobody je:
 - absolútna zodpovednosť
 - absolútne odsúdenie
 - absolútne obmedzenie
 - absolútne donútenie
- Pozitívne práva sú sformulované v:
 - Deklarácii práv*
 - teórii determinizmu
 - teórii falibilizmu
 - Všeobecná deklarácia ľudských práv*
- Výrok „2+2=4“ z perspektívy Kanta je súdom:
 - aposteriornym
 - intenzívnym
 - apriornym
 - expresívnym

8. Tvrdenie, že „pravda je zhoda medzi vecou a intelektom” zodpovedá:
- teórii pravda – koherentnosť (súdržnosť)
 - teórii pravda – korešpondencia
 - teórii pravda – užitočnosť
 - pragmatickej teórii pravdy
9. Predstaviteľom eudaimonistickej etiky je:
- J. Rawls
 - Im. Kant
 - J. P. Sartre
 - Aristotel
10. Pretože zabezpečenie práva na bezplatné vzdelávanie predpokladá zakročenie štátu, toto právo je:
- pozitívne
 - naturálne
 - negatívne
 - fundamentálne

II. TÉMA (30 bodov)

Analizujte stručne, z filozofickej perspektívy, problematiku vzťahu medzi *mocou* a *legitimitou*, majúci na zreteli nasledovné oporné body:

- menujte jedného filozofa, ktorý sa vo svojom diele zmienil o problematike vzťahu medzi *mocou* a *legitimitou*; **4 body**
- uveďte jednu filozofickú tézu/perspektívu týkajúcu sa vzťahu medzi *mocou* a *legitimitou*; **4 body**
- prezentujte uvedenú filozofickú tézu/perspektívu; **6 bodov**
- ilustrujte filozofickú tézu/perspektívu, ktorú ste prezentovali, jedným konkrétnym príkladom zo súčasnej spoločnosti; **6 bodov**
- sformulujte jednu výhradu voči filozofickej téze/perspektíve, ktorú ste predstavili; **6 bodov**
- spresnite vzťah, ktorý jestvuje medzi pojmami *legitimita* a *demokracia*. **4 body**

III. TÉMA (30 bodov)

A. Pozorne prečítajte nižšie uvedený text:

Čo som ja vlastne? Vec, ktorá uvažuje. Čo to je? Vec, ktorá pochybuje, rozumie, tvrdí, neguje, chce, nechce, zároveň má predstavivosť a cíti. (...) Takže z jednoduchej skutočnosti, že viem o vlastnej existencii a zisťujem zároveň, že absolútne nič iné neprináleží mojej prirodzenosti alebo podstate okrem faktu, že som mysliacou bytosťou, právoplatne vyvodzujem záver, že moja podstata spočíva v tom, že som mysliacou bytosťou, a napriek tomu, že... mám telo, ktoré je so mnou veľmi prepojené – pretože predsa na jednej strane mám jasnú ideu o sebe ako o mysliacej bytosti, na druhej strane však mám jasnú ideu o svojom tele ako o nemysliacej veci – je isté, že som skutočne odlišný od môjho tela a môžem existovať aj bez neho.

(R. Descartes, *Meditații despre filosofia primă*)

Odpovedzte na nasledovné požiadavky:

- Vymenujte na základe daného textu dve charakteristiky mysliacej bytosti. **4 body**
- Vystihnite na asi pol strane súvzťažnosť medzi pojmami *ľudská prirodzenosť* a *myslenie*. **10 bodov**
- Sformulujte osobný názor na aktuálnosť filozofickej perspektívy predstavenej v danom texte. **6 bodov**

B. Keďže vieme, že *procedurálna pravda predstavuje správne uplatnenie zákonov*:

- Argumentujte približne v piatich riadkoch v prospech filozofickej idey/tézy predstavenej v tomto výroku. **6 bodov**
- Na základe konkrétného príkladu ilustrujte spôsob, akým rovnoprávnosť pred zákonom je uprednostnená pred iným typom rovnoprávnosti. **4 bodov**